T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/224
KARAR NO : 2022/289
KARAR TR : 30/05/2022

ÖZET: 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu uyarınca verilen iş yeri ruhsatının iptali kararının kaldırılması istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. Z. T. İnş. T. T. A. O. Ür. San.Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. S.Ç
Davalı : Konak Belediye Başkanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Konak Belediye BaşkanlığıRuhsat ve Denetim Müdürlüğünün 01/02/2022 tarih ve ....-96774 sayılı kararı ile, davacının, L. O unvanlı iş yerinde konaklayan kişilerle ilgili olarak, 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu gereğince genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlanarak mevcut bilgi, belge ve kayıtları genel kolluk kuvvetlerine anlık olarak bildirmek zorunda olduğu halde, bu zorunluluğu ikinci kez ihlal ettiğinden bahisle, 1774 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesi uyarınca işletme ruhsatının iptaline kararverilmiştir.

2. Davacı vekili, kararın iptali istemiyleadli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **İzmir 1. Sulh Ceza Hâkimliği 24/02/2022 tarihlive D.İş No. 2022/1181 sayılı kararı**ile, iş yeri ruhsatının iptaline karar verildiğinden 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun kapsamında bulunmayan başvurunun çözümünün idari yargı yerine ait olduğunu belirterek, başvurunun görevsizlik nedeniyle reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **İzmir 6. İdare Mahkemesi 31/03/2022 tarihli ve E.2022/544 sayılı kararı** ile, 1774 sayılı Kanun uyarınca verilen idari yaptırım kararının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 1774 sayılı Kanun'da da idari yaptırımlara itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, bu durumda 5326 sayılı Kanun'un 3. ve 27. maddesi uyarınca davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğunu belirterek, davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 1774 sayılı Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda sayılan, özel veya resmi, her türlü konaklama, dinlenme bakım ve tedavi tesisleri ve işyerleri ile konutlarda geçici veya sürekli olarak kalanlar, oturanlar, çalışanlar ve ayrılanlar ile araç kiralayan gerçek ve tüzel kişilerin kimliklerinin tespiti ve bildirilmesi bu Kanunun hükümlerine göre yapılır.

Askeri konaklama, dinlenme ve kamp tesisleri ile ordu evleri bu Kanunun kapsamı dışındadır."

7. Aynı Kanun'un 2. maddesi şöyledir:

"Otel, motel, han, pansiyon, bekar odaları, günübirlik kiralanan evler, kamp, kamping, tatil köyü ve benzeri her türlü, özel veya resmi konaklama yerleri ile özel sağlık müesseseleri, dinlenme ve huzur evleri, dini ve hayır kurumlarının sosyal tesislerinin sorumlu işleticileri, bu yerlerde ücretli veya ücretsiz, gündüz veya gece, yatacak yer gösterdikleri yerli veya yabancı herkesin kimlik ve geliş- ayrılış kayıtlarını,

örneğine ve usulüne uygun şekilde günü gününe tutmak, genel kolluk örgütlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmak, Devlet İstatistik Enstitüsüne, talebi halinde vermek zorundadırlar."

8. Aynı Kanun'un Ek 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanması sırasında genel kolluk kuvvetlerine ait karakollara, il merkezlerinden de sorgulanabilen bilgisayar terminalleri konulur. Bunun için gerekli giderler İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

(Değişik ikinci fıkra: 31/10/2016-KHK-678/4 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7071/4 md.) Bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan özel veya resmi her türlü konaklama tesisleri tüm kayıtlarını bilgisayarda günü gününe tutmak, genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlanarak mevcut bilgi, belge ve kayıtları genel kolluk kuvvetlerine anlık olarak bildirmek zorundadırlar.

(Ek fıkra: 31/10/2016-KHK-678/4 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7071/4 md.) İkinci fıkrada belirtilen genel kolluk kuvvetlerinin terminallerine bağlanmayanlara onbin Türk Lirası, anlık veri göndermeyen veya gerçeğe aykırı kayıt tutanlara beşbin Türk Lirası idari para cezası, mülki idare amirlerince verilir. Bu fiillerin tekrarı halinde işletme ruhsatları iptal edilir. Bu maddeye göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

(Ek fıkra: 31/10/2016-KHK-678/4 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7071/4 md.) Bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan özel veya resmi her türlü konaklama tesisleri, ikinci fıkrada belirtilen genel kolluk kuvvetlerinin terminallerine bağlanmak için gerekli işlemleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde tamamlar.

(Ek fıkra: 31/10/2016-KHK-678/4 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7071/4 md.) Bu maddenin uygulanması ile görevi gereği bu verileri kullanan kamu personelinin denetimine ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenir."

9. Öte yandan, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

10. Anılan Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmış; *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise *"idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir"* düzenlemeleri yer almıştır.

11. Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrada ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

12. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda iseuygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

13. Bu hükümler dikkate alınarak, Uyuşmazlık Mahkemesi, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari paracezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varmış, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar vermiştir.

14. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlığını taşıyan 19. maddesi ise şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 30/05/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'nun Ek 1. maddesi uyarınca verilen iş yeri açma ve çalışma ruhsatının iptali kararının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

18. Olayda, davacının işletme ruhsatının iptaline karar verilmiştir. Yukarıda anlatılan nedenler ile ruhsatın belli bir süre için değil sürekli olarak iptaline karar verildiği hususu dikkate alındığında bu kararın idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir işlem olduğu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesi kapsamında bulunmadığı açıktır.

19. İncelenen uyuşmazlıkta, ruhsat iptaline ilişkin kararın idarenin tek taraflı bir şekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptığı bir idari işlem olduğu, bu durumda 5326 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığı anlaşıldığından, iptal kararına karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İzmir 6. İdare Mahkemesince yapılan 31/03/2022 tarihli ve E.2022/544 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İzmir 6. İdare Mahkemesince yapılan 31/03/2022 tarihli ve E.2022/544 sayılı BAŞVURUNUN REDDİNE,

30/05/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN